

W ostatnich dekadach wzrosła w Europie świadomość koncepcji pamięci. Z jednej strony wiąże się to z poczuciem utraty lokalnej tożsamości oraz potwierdzeniem narodowej przeszłości, zagrożonych procesami globalizacji.

Z drugiej strony, szereg konfliktów w XX wieku (wojny, obozy koncentracyjne, wypędzeni, bomba atomowa, grupy zmarginalizowane, itp.) wciąż pozostaje badanych i interpretowanych poza oficjalną wersję historii.

Zamiarem projektu SEM@s jest rozpoznanie w jaki sposób włączyć pojęcie pamięci w edukację historii aby stało się narzędziem wspierającym rozumienie procesu historycznego i propagowanie krytycznego myślenia w odniesieniu do wydarzeń historycznych.

Działania w 2011 roku

Podczas pierwszych sześciu miesięcy trwania projektu prowadzone były prace badawcze mające na celu przegląd koncepcji pamięci historycznej w kontekście praktyki dydaktycznej (postrzeganie przez nauczycieli i uczniów oraz jej miejsce w szkolnych programach nauczania) oraz zebranie najbardziej reprezentatywnych przypadków wykorzystania problematyki pamięci w nauczaniu szkolnym. Z rezultatami tych badań można się zapoznać na stronie projektu (www.memoriesatschool.eu).

Druga część roku 2011 została poświęcona opracowaniu metodologii nauczania i jej zintegrowanie z programem nauczania realizowanym w poszczególnych szkołach. Zostało to wykonane przez wszystkich partnerów przy uwzględnieniu specyfiki szkoły i profilu planowanych zajęć.

Metodologia zajęć realizowanych w szkołach w 2012 r.

FAZA 1 · POJĘCIA OGÓLNE

Kontekst historyczny

Zapoznanie uczniów z kontekstem historycznym problematyki dyskutowanej podczas zajęć

Koncepcja pamięci

Zapoznanie uczniów z koncepcją pamięci oraz sposobami jej przekazywania i tworzenia

Pamięć i historia

Pokazanie uczniom różnicy pomiędzy pamięcią a historią w wybranym okresie

Odwiedzenie miejsc pamięci

Muzea, pomniki, archiwa, itd. Źródła historyczne i praca historyka

FAZA 2 · PRZEKAZY USTNE

Uczenie przeprowadzania wywiadów

Zapoznanie uczniów z podstawami przeprowadzania wywiadów

Podstawowe informacje o osobach z którymi przeprowadza się wywiady oraz przygotowanie pytań

Wyjaśnienie kontekstu świadectw pamięci i pomoc uczniom w przygotowaniu pytań

Wywiady

Uczniowie przeprowadzają wywiady ze świadkami albo osobami, które są przekaznikami pamięci z odległej przeszłości

FAZA 3 · ANALIZA

Analiza wywiadów

Rozpoznanie najważniejszych zagadnień w odniesieniu do omawianej problematyki

Tworzenie pamięci

Pomoc uczniom w ustaleniu w jaki sposób powstała pamięć zbiorowa w relacji do wybranego zagadnienia przy wykorzystaniu zebranych materiałów

Podsumowanie w języku angielskim

Podsumowanie wybranego okresu historycznego i pamięci historycznej o nim

FAZA 4 · OCENA KRYTYCZNA

Ocena krytyczna

Powinna połączyć informację historyczną z pamięcią (obiektywny i subiektywny punkt widzenia dotyczący tego samego okresu) i dokonać jej krytycznej oceny

FAZA 5 · DZIELNIE SIĘ EUROPEJSKIMI PAMIĘCIAMI

Dzielenie się

Dzielenie się i przekazywanie doświadczeń zebranych w szkołach poprzez wymianę uwag końcowych, krytyczną ocenę zebranych materiałów oraz osobistych doświadczeń

113 uczniów ostatniej klasy gimnazjum podda analizie drugi etap industrializacji w San Sebastian (**Kraj Basków, Hiszpania**). Zapoznają się procesem zachodzącym w dwóch dekadach zmian gospodarczych i społecznych (1950-70), które przekształciły krajobraz miejski i społeczeństwo. Projekt został włączony do programu szkolnego. Jego celem jest rozwój czterech podstawowych kompetencji (nauczenie się uczenia się, komunikacja, technologia cyfrowa i umiejętności obywatelskie). Projekt został z radością przyjęty przez nauczycieli i jednostki administracji szkolnej gdyż szkoły zaczynają obecnie przyjmować programy nauczania oparte na kompetencji.

Dwie szkoły o zupełnie odmiennym profilu biorą udział w projekcie we **Włoszech**: liceum (Istituto Caduti della Direttissima w Castiglione dei Pepoli) oraz szkoła zawodowa (Forma Giovanni w San Giovanni Persiceto). Tematyka zajęć dotyczy budowania tożsamości w oparciu o pamięć rodzinną odnoszącą się do drugiej wojny światowej. Uczniowie będą analizowali wybrane lokalne wydarzenie a obydwie klasy spotkają się na miejscu masowego mordu ludności cywilnej na linii gotyckiej.

Partnerem norweskim jest fundacja Stifelsen Arkivet, której siedziba mieści się w budynku służącym podczas drugiej wojny światowej jak siedziba regionalnych władz gestapo. Projekt będzie realizowany w dziewiętej klasie (uczniowie w wieku 14 i 15 lat) szkoły Havlimyra w Kristiansand. W okresie sześciu tygodni uczniowie będą pracowali nad zagadnieniem związanym z drugą wojną światową w Norwegii i poza jej granicami. Będą przeprowadzali wywiady pozwalające na poznanie indywidualnych pamięci historycznych. Zaplanowane są także wizyty w miejscach związanych z wydarzeniami wojennymi i pomnikami wojennymi. Zajęcia będą głównie realizowane na lekcjach historii i uzupełniane lekcjami języka norweskiego i angielskiego. Planowanym efektem projektu będzie przygotowanie opowieści w formie cyfrowej, które wykonają uczniowie pracujący w małych grupach.

Projekt w **Polsce** jest częścią ambitnego priorytetu 'Pamięć pokoleń' realizowanego przez Gimnazjum 'Dębinka' w Poznaniu. Uzyskał on wsparcie szeregu instytucji państwowych i naukowych oraz lokalnych mediów, co zapewnia szerokie rozpowszechnienie informacji o jego przebiegu i efektach. Celami projektu jest zapoznanie uczniów z tożsamością rodzinną, lokalną i narodową przechowywaną w pamięci oraz przejawiającą się w kulturze materialnej, która tworzy krajobraz kulturowy.

Projekt w **Słowenii** jest koordynowany przez bibliotekę miejską w Kranj i realizowany w gimnazjum w Kranj. Jego celem jest problematyka industrializacji miasta Kranj. Jest ona pomijana w programach szkolnych, ale stanowi ważne zagadnienie gdyż w okresie pomiędzy pierwszą a drugą wojną światową Kranj był jednym z najbardziej uprzemysłowionych miast Europy. Zadania w projekcie będą realizowane przez dwie grupy uczniów. Pierwsza z nich zarysuje kontekst historyczny tego procesu podczas gdy druga przygotuje plakaty na wystawę przygotowywaną w bibliotece. Na podstawie zebranych danych, druga grupa przeprowadzi następnie wywiady ze swoimi rodzicami i dziadkami. W dalszej kolejności uczniowie porównają obydwie wersje historii i dokonają jej krytycznej analizy. Pięciu uczniów przygotuje również krótki film dokumentarny pokazujący wszystkie zebrane informacje.

Projekt SEM@S jest realizowany w **Wielkiej Brytanii** we współpracy z Akademią z Leeds w grupie uczniów dziewiętej klasy (w wieku 13-14 lat) w okresie od stycznia do kwietnia 2012 r. Uczniowie podejmą problematykę drugiej wojny światowej skupiając się na historii i pamięci dnia lądowania wojsk sprzymierzonych na plażach Normandii z perspektywy jednej osoby. Przeprowadzą następnie wywiady z uczestnikami tego wydarzenia i innymi weteranami wojennymi, które pozwolą na analizę sposobów w jaki lądowanie wojsk sprzymierzonych i inne wydarzenia drugiej wojny światowej są pamiętane oraz dlaczego pamięć o nich przybiera taką formę.